

ਅਨਿਲ ਖੇਤਰਪਾਲ, ਜੇ.

ਵਿਨੋਦ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰ- ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

**ਸਿਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਖੰਨਾ (ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ)
ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ-**

ਜਵਾਬਦੇਹ

2017 ਦਾ ਆਰਐਸਏ ਨੰਬਰ 2922

ਫਰਵਰੀ 06, 2019

ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ ਐਕਟ, 1932—S.48—ਕੀ ਕਿਸੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਮਰੇ ਹੋਏ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ, ਫਰਮ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਕਮਾਏ ਮੁਨਾਫ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸਫਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ? - ਕੀ ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਫਰਮ ਦੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਭਾਈਵਾਲ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਬਚੇ ਹੋਏ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ? ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਫਰਮ ਦੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਕੇ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਰਕਮ 'ਤੇ 6% ਸਾਲਾਨਾ ਵਿਆਜ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਕੇ, ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲਾਭ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਤੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ - ਮਸ਼ੀਨਾਂ, ਸਟਾਕ ਆਦਿ ਸਮੇਤ ਅਚੱਲ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਦੁਆਰਾ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੰਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਕੋਰਟ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ 25% ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਵੰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਮੁਦਈ/ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ-ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਭੌਤਿਕ ਵੰਡ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਬਾਕੀ ਭਾਗੀਦਾਰ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਡੀਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਸਿੱਖਿਅਕ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

- (1) ਮੁਦਈ/ਵਾਰਸ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਫਰਮ ਦੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਕੇ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ, ਜੇਕਰ ਮਰਹੂਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ ਕੋਈ, ਜਾਂ 6% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਵਿਆਜ। ਕੈਲਾਸ਼ ਵਤੀ ਖੰਨਾ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਤੱਕ।

- (2) ਮਸ਼ੀਨਾਂ, ਸਟਾਕ ਆਦਿ ਸਮੇਤ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀਆਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੰਡ ਕੇ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੰਡੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜਾਂ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿੰਗ ਕੋਰਟ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੁਦਈ/ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 25% ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਵੰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਦਈ/ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਭੌਤਿਕ ਵੰਡ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ, ਜੇਕਰ ਬਾਕੀ ਭਾਗੀਦਾਰ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਡੀਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹਨ।
- (3) ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸਲ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਬਾਕੀ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫਰਮ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੰਪਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਚਾਰਜ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਮਨਾਹੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਪੈਰਾ 24)

ਵਿਕਾਸ ਬਹਿਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸੁਬਰਿਤ ਕੌਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਵੇਦਿਕਾ ਗਾਂਧੀ, ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ।

ਗੌਰਵ ਚੋਪੜਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ
ਪ੍ਰਤੀਕ ਗੁਪਤਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ
ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਅਨਿਲ ਖੇਤਰਪਾਲ, ਜੇ.

(1) ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਿੱਖੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹਨ।

(2) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਸਵਾਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ:-

- (1) ਕੀ ਕਿਸੇ ਸਾਥੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ, ਫਰਮ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਕਮਾਏ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ?
- (2) ਕੀ ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਫਰਮ ਦੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਬਚੇ ਹੋਏ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਨੇ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਵਿਨੋਦ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਿਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਖੰਨਾ (ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਐਲਆਰਐਸ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ
(ਅਨਿਲ ਖੇਤਰਪਾਲ, ਜੇ.) ਰਾਹੀਂ

398

ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ?

(3) ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮਰਹੂਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੈਲਾਸ਼ ਵਤੀ ਖੰਨਾ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਈਵਾਲੀ ਫਰਮ, ਮੈਸਰਜ਼ ਐਸਕੋ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼, ਬਟਾਲਾ ਰੋਡ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਭਾਈਵਾਲ ਸੀ।

(4) ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਉਹ 30% ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਫਰਮ ਸਾਲ 1965 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਆਖਰੀ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ 01.04.2003 ਦੀ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਡੀਡ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ 25% ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਪੱਖ ਤੋਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(5) ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਡੀਡ ਮਿਤੀ 01.04.2003 Ex.P7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਭਾਈਵਾਲੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਭੰਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਡੀਡ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 10 ਅਤੇ 12 ਜੋ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੱਢੇ ਗਏ ਹਨ: -

10. ਇਹ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਭਾਈਵਾਲੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਭੰਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਬਾਕੀ ਭਾਈਵਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦੇ ਜੁੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖਣਗੇ।

12. ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਬਚੇ ਹੋਏ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਕੋਲ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੈਂਕ ਬੈਲੇਂਸ ਕਢਵਾਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਕਾਸੀ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਬੈਂਕ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਫਰਮ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਕੋਲ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਜਾਂ ਬੈਂਕ ਬੈਲੇਂਸ ਕਢਵਾਉਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।"

(6) ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੈਲਾਸ਼ ਵਤੀ ਖੰਨਾ ਦੀ ਮੌਤ 03.05.2005 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ। ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ: -

- (1) ਫਰਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਐਸਕੋ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼;
- (2) ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਉਕਤ ਫਰਮ ਦੇ ਖਾਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼;
- (3) ਫਰਮ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਉਸ 'ਤੇ ਉਸਾਰੀ ਗਈ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ;
- (4) ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ।

(7) ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਡੀਡ ਮਿਤੀ 01.04.2003 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 5 ਸਨ

399	ILR ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ	2019(1)
-----	----------------------	---------

ਸਾਥੀਆਂ ਅਤੇ ਮਰਹੂਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੈਲਾਸ਼ ਵਤੀ ਖੰਨਾ 25% ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਭਾਈਵਾਲ ਸਨ।

(8) ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਜੋ ਫਰਮ ਦੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ/ਬਚਦੇ ਭਾਗੀਦਾਰ ਸਨ, ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇ ਕੇ

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੈਸਰਜ਼ ਐਸਕੇ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਜਾਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਰਹੂਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੈਲਾਸ਼ ਵਤੀ ਖੰਨਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ 25% ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਦਾ ਭਾਗੀਦਾਰ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਥਿਤ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਵਲ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 4 ਅਤੇ 5 ਹੀ ਮਰਹੂਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ 'ਤੇ ਪਈ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੈਲਾਸ਼ ਵਤੀ ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਉਹ ਪ੍ਰੋਬੇਟ/ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਇਸਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਜਾਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ. ਕੈਲਾਸ਼ ਵਤੀ ਖੰਨਾ, ਮਿਤੀ 04.05.2005 ਦੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਭਾਈਵਾਲੀ ਡੀਡ ਚਲਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਫਰਮ ਬਟਾਲਾ ਰੋਡ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨ, ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਐਸਕੇ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਦੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(9) ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਇਸ ਫਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖਾਤਿਆਂ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁਢਲਾ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਫਰਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਐਸਕੇ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੋਇਆ ਹੁਕਮ ਦਾ ਹੁਕਮ ਵੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਦਈਆਂ ਨਾਲ ਖਾਤਿਆਂ ਦਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।

(10) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਐਕਟ, 1932 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 37 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ (ਸਵਰਗੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੈਲਾਸ਼ ਵਤੀ ਖੰਨਾ ਦੇ ਵਾਰਸ) ਪੈਸੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਫਰਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਐਸਕੇ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਮੁੱਲ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਫਰਮ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਰਹੂਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੈਲਾਸ਼ ਵਤੀ ਖੰਨਾ ਭਾਈਵਾਲ ਸਨ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਮਰਹੂਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਰਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨਗੇ। ਕੈਲਾਸ਼ ਵਤੀ ਖੰਨਾ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਅਨੁਸਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਸ.

(11) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਸੁਣਿਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਯੋਗ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ।

(12) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ

ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਵਿਗੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਥੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਫਰਮ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਮਰਹੂਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੈਲਾਸ਼ ਵਤੀ ਖੰਨਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫੇ ਦੀ ਵੰਡ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਫਰਮ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਅਨੁਪਾਤਕ ਵੰਡ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਦਾ ਅਨੁਪਾਤਕ ਮੁੱਲ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(13) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਅਤੇ 37 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਰਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰ/ਸਾਥੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਵਾਰਸ ਸਿਰਫ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੁੱਲ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਫਰਮ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ 6% ਸਲਾਨਾ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦਾ।

(14) ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੇ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵਪਾਰ, ਕਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਰਮ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਫਰਮ ਦੇ ਸਟਾਕ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਖਰੀਦ ਕੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 35 ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਾਰਟਨਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਟਗੋਇੰਗ ਪਾਰਟਨਰ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਫਰਮ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨਾ ਐਕਟ ਦੇ ਚੈਪਟਰ VI ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 42 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਰਮ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਅਚਨਚੇਤੀ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭਾਵ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਦੀ ਫਰਮ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਹੋਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਢੰਗ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 14, 35, 37, 42 ਅਤੇ 48 ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

ਸੈਕਸ਼ਨ 14- ਫਰਮ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ।

401	ILR ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ	2019(1)
-----	----------------------	---------

ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਫਰਮ ਦੇ ਸਟਾਕ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ, ਜਾਂ ਖਰੀਦ ਕੇ ਜਾਂ
Subject to contract between the partners, the property of the

ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਫਰਮ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਫਰਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਫਰਮ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਸਦਭਾਵਨਾ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਇਰਾਦਾ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਫਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਫਰਮ ਲਈ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 35- ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਾਰਟਨਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ।

ਜਿੱਥੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਸਾਥੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੁਆਰਾ ਫਰਮ ਨੂੰ ਭੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਰਮ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 37- ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਟਗੋਇੰਗ ਪਾਰਟਨਰ ਦਾ ਬਾਅਦ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।

ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਫਰਮ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਬਣਨਾ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਚੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਫਰਮ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਫਰਮ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੰਪੱਤੀ, ਫਿਰ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਦੇ ਵਿਕਲਪ 'ਤੇ ਹੋਏ ਮੁਨਾਫੇ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਬਣਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫਰਮ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਛੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਲਈ। ਫਰਮ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ: ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਮਰੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਥੀ ਦੇ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਬਚੇ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਭਾਈਵਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਮੁਨਾਫੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਾਥੀ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਹ ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 42- ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੰਜੋਗ ਦੇ ਵਾਪਰਨ 'ਤੇ ਭੰਗ ਕਰਨਾ ।

ਭੰਗ (a) ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੁਆਰਾ; (ਬੀ) ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਹਸ ਜਾਂ ਉੱਦਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੁਆਰਾ; (c) ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੁਆਰਾ; ਅਤੇ (d) ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਦੇ ਇੱਕ ਦਿਵਾਲੀਏ ਵਜੋਂ ਨਿਰਣੇ ਦੁਆਰਾ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 48- ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦਾ ਢੰਗ।

ਭੰਗ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਫਰਮ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ: (ਏ) ਪੂੰਜੀ ਦੀ ਕਮੀਆਂ ਸਮੇਤ, ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਨਾਫੇ ਵਿੱਚੋਂ, ਪੂੰਜੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮੁਨਾਫੇ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ; (ਬੀ) ਫਰਮ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ, ਪੂੰਜੀ ਦੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਕਮ ਸਮੇਤ, ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ: (i) ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਫਰਮ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ; (ii) ਪੂੰਜੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੀਤੇ ਅਡਵਾਂਸ ਲਈ ਫਰਮ ਤੋਂ ਉਸ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਹਰ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਨੂੰ ਦਰ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ; (iii) ਹਰੇਕ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਪੂੰਜੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ; ਅਤੇ (iv) ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਲਾਭ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ।

(15) ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਰਮ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਫਰਮ ਨੂੰ ਭੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਥੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਕਿਸੇ ਸਾਥੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਰਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਮੁਨਾਫੇ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ 6% ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਨਾਲ ਨਿਸ਼ੱਠਦਾ ਹੈ। ਫਰਮ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦਾ ਹੀ ਹੱਕ ਹੈ।

(16) ਦਰਅਸਲ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 48 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਭੌਤਿਕ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 48 ਹੈ ਜੋ ਭੰਗ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਫਰਮ ਦਾ ਕੋਈ ipso ਫੈਕਟੋ ਭੰਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ

ਇੱਕ ਡੀਮਡ ਭੰਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

403	ILR ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ	2019(1)
-----	----------------------	---------

ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਭਾਈਵਾਲੀ ਡੀਡ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਭਾਈਵਾਲੀ ਡੀਡ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਿਛਲੀ ਫਰਮ ਆਈ ਅਤੇ.

(17) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਖਾਤੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦੇ ਵਾਰਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ।

(18) ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ।

(19) ਫਿਰ ਵੀ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੋਣ ਤੋਂ ਘੋਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਰਹੂਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੈਲਾਸ਼ ਵਤੀ ਖੰਨਾ ਦੀ ਮੌਤ 03.05.2005 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ। ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ, ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫਰਮ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਭਾਗੀਦਾਰ ਜਾਂ ਬਚੇ ਹੋਏ ਭਾਗੀਦਾਰ ਸਰੀਰਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਫਰਮ ਦੀ ਚੱਲ ਅਤੇ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਭਾਈਵਾਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਉਸਦੀ ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਮੁੱਲ ਬਾਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(20) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਜੋ ਕਿ ਬਚੇ ਹੋਏ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹਨ, ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸਲਈ, ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ (ਚਲ ਅਤੇ ਅਚੱਲ) ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵਧ ਗਈ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਾਰਨ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇਣਾ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤ. ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਾਰਸ ਫਰਮ ਦੀ ਚੱਲ ਅਤੇ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ 25% ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਸਲ ਵੰਡ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ। ਸਿੱਖਿਆਰਥੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

(21) ਹੁਣ ਆਉਂਦੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੀਏ ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਫੈਸਲਾ **ਅਡਰੰਕੀ ਨਰਾਇਣਪਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ

ਵਿਨੋਦ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ <i>ਸਿਰੀ</i> ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਖੰਨਾ (ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਐਲਆਰਐਸ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਅਨਿਲ ਖੇਤਰਪਾਲ, ਜੇ.) ਰਾਹੀਂ	404
---	-----

ਬਨਾਮ **ਭਾਸਕਰ ਕ੍ਰਿਸਟੱਪਾ ਅਤੇ 13 ਹੋਰ** ¹। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਣ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਵਾਲ ਜਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਚੱਲ ਅਤੇ ਚੱਲ ਸੰਪੱਤੀ ਵਾਲੀ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਚੱਲ ਜਾਂ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 17(1) ਦਾ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਧਾਰਨਾ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਉੱਦਮ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪੂੰਜੀ ਧਨ ਜਾਂ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਸਮੇਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵੀ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਲਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵਪਾਰਕ ਸੰਪੱਤੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਜਿਸਨੇ ਅੰਦਰ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੀ ਵਪਾਰਕ ਸੰਪੱਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੇ ਉੱਦਮ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਾਈਵਾਲੀ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ. ਇਸ ਲਈ, ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਲਿਆਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਸੰਪੱਤੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਉਹ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸਲਈ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਸੀ।

(22) **ਚੰਪਾਰਨ ਕੋਨ ਕੰਸਰਨ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ** ²ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਹੈ । ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਫਰਮ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਹਿ-ਮਾਲਕੀਅਤ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ। ਭਾਈਵਾਲੀ ਅਤੇ ਸਹਿ- ਮਾਲਕੀਅਤ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਬਹੁਤ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ।

(23) ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ **ਪਾਮਰੂ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਬਿਨੋਧ ਰੈੱਡੀ** ਬਨਾਮ **ਚਿੱਲਾਕੁਰੂ ਚੰਦਰਸ਼ੇਖਰ ਰੈੱਡੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ** ³। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਥੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਮੁੱਲ ਉਸ ਦੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਫਰਮ ਵਿਜੇ ਮਹਿਲ ਤਿਹਤਰੇ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਚੌਥਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ 1971 ਵਿੱਚ ਫਰਮ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ

405	ILR ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ	2019(1)
-----	----------------------	---------

ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਨੇ ਭਾਰੀਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਭਾਈਵਾਲੀ 05.04.1971 ਨੂੰ ਭੰਗ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਬੰਧਿਤ ਮਿਤੀ ਉਹ ਮਿਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿੱਥੇ

1ਏਆਈਆਰ 1966 ਐਸਸੀ, 1300

2ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 1737

3(2003) 3 SCC 445

ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਆਮ ਵਾਧਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਰਮ ਦੁਆਰਾ ਕਮਾਏ ਮੁਨਾਫੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਇੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਸਮੇਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(24) ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

(1) ਮੁਦਈ/ਵਾਰਸ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਫਰਮ ਦੇ ਮੁਨਾਫੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਕੇ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਨਾਫੇ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ, ਜੇਕਰ ਮਰਹੂਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ ਕੋਈ, ਜਾਂ 6% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਵਿਆਜ। ਕੈਲਾਸ਼ ਵਤੀ ਖੰਨਾ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਤੱਕ।

(2) ਮਸ਼ੀਨਾਂ, ਸਟਾਕ ਆਦਿ ਸਮੇਤ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀਆਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੰਡ ਕੇ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੰਡੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜਾਂ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿੰਗ ਕੋਰਟ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੁਦਈ/ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 25% ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਵੰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਭੌਤਿਕ ਵੰਡ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ, ਜੇਕਰ ਬਾਕੀ ਭਾਗੀਦਾਰ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਡੀਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹਨ।

(3) ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸਲ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਬਾਕੀ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫਰਮ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੰਪਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਚਾਰਜ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਮਨਾਹੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਹੋਵੇਗਾ।

(25) ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਦੋਵੇਂ ਸਵਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ

ਵਿਨੋਦ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਿਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਖੰਨਾ (ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਐਲਆਰਐਸ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਅਨਿਲ ਖੇਤਰਪਾਲ, ਜੇ.) ਰਾਹੀਂ	406
--	-----

ਮੁਦਈਆਂ-ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(26) ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

(ਰਿਤੰਭਰਾ ਰਿਸ਼ੀ)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

